

DAN, POMPILIU

n. 2 februarie 1871, Zărnești, cot. Făgăraș, azi jud. Brașov
d. 1954, Zărnești, jud. Brașov

S-a născut în familia învățătorului Nicodim Dan, ajuns director de școală în Zărnești. Mama sa era fiică de preot. Școala primară a urmat-o în localitatea natală, studiile secundare și cele liceale la Liceul românesc din Brașov (1880-1888), unde obține bacalaureatul. Studiile superioare le face la Facultatea de Litere și Filosofie, la Universitatea din Cluj, alternând cu semestre făcute la cea din Viena. A beneficiat de sprijinul Fundației „Emanuil Gojdu”.

În anii studenției s-a implicat în evenimentele prilejuite de redactarea, răspândirea și procesul *Replicei* (1891). A fost implicat și în evenimentele prilejuite de procesul Memorandului (1894) sau de mișcarea studenților români de la universitățile occidentale „Charta rotonda” (1893).

Își începe cariera de dascăl la Școala normală română ortodoxă din Sibiu, după care activează timp de 5 ani ca profesor la școlile secundare ortodoxe române din Brașov. Timp de un an este redactor la „Tribuna” și „Foaia Poporului”. Este numit rector al internatului ortodox de pe lângă Liceul greco-catolic din Beiuș. După doi ani în această funcție, se întoarce la Zărnești unde devine directorul școlii confesionale de aici (1904).

Izbucnirea războiului îl transformă într-un element periculos pentru autoritățile maghiare, care îl supraveghează strict, ba chiar îi intentează proces pentru trădare și spionaj (octombrie 1915) și îl judecă la Cluj. A fost condamnat la spânzurătoare, fiind închis la Brașov, Cluj și Oradea.

În toamna anului 1918 s-a implicat în evenimentele revoluționare, fiind o personalitate respectată, cu autoritate. A fost ales delegat al cercului Făgăraș și a participat la Adunarea Națională din 1 decembrie.

Este ales în Marele Sfat Național, fiind numit în cadrul Consiliului Dirigent, la Resortul Cultelor și Instrucțiunii publice, ca inspector școlar în județul Brașov. După o activitate de 7 ani în această calitate de inspector, timp în care a contribuit la organizarea învățământului din acest județ, va fi promovat ca inspector școlar al regiunii Oradea (1926). Prin experiența sa trebuia să organizeze învățământul în județele Bihor, Sălaj, Maramureș, Satu Mare. Se va pensiona din această funcție în anul 1931.

A activat ca membru al *Astrei* atât înainte, cât și după Unire, numărându-se printre membrii pe viață. S-a numărat printre fondatorii Asociației pensionarilor din jud. Bihor, al cărei președinte a fost timp de 9 ani. S-a mai remarcat prin activismul său în cadrul „Oastei Domnului”, precum și în susținerea „Casei Naționale” (al cărei secretar general a fost).

În urma Arbitrajului de la Viena se vede nevoit să părăsească Țara Crișanei și să revină la Zărnești.

A colaborat la ziarele românești din Ardeal, printre care: *Tribuna*, *Gazeta Transilvaniei*, *Foaia Poporului*, *Tribuna Poporului*, *Telegraful Român*, *Gazeta de Vest* ș.a.

A publicat printre altele: *Geografia pentru școlile primare*, *Mișcarea literară pedagogică la români*, *Patronajii școlare*, *Burghezimea română*, *Monografia comunei Vlădeni*, *Situația învățământului din județul Brașov*, *Problema unificării învățământului românesc* etc.

Pentru meritele sale a fost decorat cu *Ordinul Regele Ferdinand I*, în grad de Ofițer.